

Lausunto ympäristölupahakemuksesta / Fortum Waste Solutions Oy, Kuopion materiaalikeskuksen toiminnan olennainen muuttaminen ja ympäristöluvan tarkistaminen jätteiden käsittelyn parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmien johdosta ja aloittamislupa

**Ympäristöjohtaja Tanja Ahonen
Alueellinen ympäristönsuojelu**

Itä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt 11.10.2021 mennessä Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen ja Kuopion kaupungin terveysuojeluviranomaisen lausuntoa Fortum Waste Solutions Oy:n ympäristölupahakemuksesta, joka koskee Sorsasalons materiaalikeskuksen toiminnan laajentamista ja muuttamista sekä ympäristöluvan tarkistamista jätteenkäsittelyn BAT-päätelmien johdosta. Lausunnon antamiselle on saatu lisäaikaa 23.11.2021 saakka.

Hakemus koskee jätteen käsittelyä ja loppusijoitusta Kuopion Sorsasalossa. Toimintaa koskee toistaiseksi voimassa oleva Itä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä ympäristölupa 27.9.2016 nro 47/2016/1.

Materiaalikeskus on valtatie 5:n itäpuolella Sorsasalossa, noin kahdeksan kilometrin etäisyydellä Kuopion kaupungin keskustasta pohjoiseen. Materiaalikeskuksen toiminta-alue on noin 10 hehtaarin suuruinen ja se rajautuu eteläosassa Selluntiehen. Sorsasalons itäosan asemakaavassa toiminta-alue on kaavamerkinnällä tkk-1 osoitetulla alueella, johon saa sijoittaa teollisuusjätteen käsittely- ja kierrätyskeskuksen loppusijoitusalueineen.

Liikennöinti tapahtuu valtatie 5:lta Selluntien kautta. Materiaalikeskuksen kaakkois- ja eteläpuolella on Mondi Powerfluten aallotuskartonkitehdas ja M-Realin vanha maisemoitu kaatopaikka. Laitoksen etäisyys lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin on noin 650-900 metriä.

Fortumin Kuopion materiaalikeskuksessa vastaanotetaan pääasiassa teollisuudesta peräisin olevia erilaisia jätteitä ja sivutuotteita, jätteenpoltossa ja energiantuotannossa syntyviä tuhkia, kuonia ja savukaasunpuhdistusjätteitä, rakentamisessa ja purkamisessa syntyviä jätteitä, pilaantuneita maa-aineksia ja -lietteitä sekä erilaisia ylijäämämaita. Vastaanotettuja jätteitä välivarastoidaan, käsitellään, hyödynnetään ja toimitetaan muualla hyödynnettäväksi. Hyödyntämiskelvottomat jakeet loppusijoitetaan keskuksen tavanomaisen ja vaarallisen jätteen kaatopaikoille. Nykyisin lähes puolet materiaalikeskukselle vastaanotettavista jätteistä toimitetaan käsittelyn jälkeen hyötykäyttöön.

Materiaalikeskuksessa työskennellään pääsääntöisesti arkisin kello 7-16 välisenä aikana. Tarvittaessa jätteitä vastaanotetaan ja käsitellään myös kello 6-20 välisenä aikana. Säännöllisesti tuotavia jäte-eriä vastaanotetaan vuorokauden ympäri sopimuksen mukaisesti.

Toiminnan laajentaminen

Kuopion materiaalikeskuksen laajentamisesta on toteutettu ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) 2019-2020. Hakijan mukaan materiaalikeskuksen sijainti on keskeinen ja logistisesti toimiva. Lähiseuduilla ei ole tällä hetkellä muita vastaavia laitoksia. Kiertotalouden kasvu lisää vastaanotettavien jätteiden määriä sekä välivarastointi- ja käsittelytarpeita. Vastaanottomäärien kasvattaminen ja vastaanotettavien jättejakeiden lisääminen parantavat alueen jätteen tuottajille tarjottavia jätteiden vastaanotto- ja käsittelymahdollisuuksia sekä lisäävät erilaisten jättemateriaalien ja teollisuuden sivutuotteiden hyötykäyttömahdollisuuksia.

Hakemuksessa esitetyksi laitoksen jätevalikoima laajenee ja enimmäisvastaanottomäärä nostetaan nykyisen ympäristöluvan mukaisesta tasosta 70 000 tonnia vuodessa enintään 150 000 tonniin vuodessa. Uusia laitoksella käsiteltäviä jättejakeita ovat muovi ja muut energiantuotantoon soveltuvat jätteet sekä metsäteollisuuden jätteet. Lisäksi laitoksella aloitetaan myös sähkö- ja elektroniikkalaiteromun (SER), paristojen, akkujen sekä kaapeliromun ja muuntajien vastaanotto ja välivarastointi ennen niiden toimittamista muualla käsiteltäväksi. Alueella kerrallaan varastoitavien jätteiden kokonaismäärä säilyy nykyisessä 50 000 tonnissa, mistä vaarallisten jätteiden osuus on 10 000 tonnia.

Laitoksella käytössä olevia jätteenkäsittelymenetelmiä ovat murskaus, seulonta, lajittelu, kuivaaminen, stabilointi ja kiinteytys sekä metallien erottaminen. Laitoksella on lisäksi voimassa oleva ympäristölupa jätteiden alipainekäsittelyyn, biologiseen käsittelyyn (kompostointi, sienikäsittely ja kasvualustan valmistus), kierrätyspolttoaineen valmistukseen sekä tuhkien tai muiden hienojakeisten jätteiden lajitteluun. Soveltuvia jättejakeita hyödynnetään materiaalikeskuksen kaatopaikoilla ja rakenteissa. Uutena käsittelymenetelmänä hakija pyytää lupaa rauta- ja metalliromun käsittelyyn lajittelemalla ja paloittelemalla.

Kuopion materiaalikeskuksen tavanomaisen jätteen kaatopaikan nykyisen täyttötilavuuden arvioidaan loppuvan noin vuonna 2023. Tavanomaisen jätteen kaatopaikan aluetta laajennetaan 1,4 hehtaaria ja voimassa olevassa ympäristöluvassa määrättyä lakikorkeutta nostetaan noin 16 metriä. Myös vaarallisen jätteen kaatopaikan lakikorkeutta nostetaan noin yhdeksän metriä. Hakemuksessa esitetään myös muutoksia kaatopaikkojen pintarakenteisiin, kaatopaikkojen väliseen eristerakenteeseen ja käsittelykenttien rakenteisiin.

Hakemukseen on liitetty toimintaa ja sen laajentamista koskevat selvitykset, tiedot laitosalueen perustilasta, varautumisesta, päästöistä ja tarkkailusta sekä toiminnan ja ympäristöluvan vertailu parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimustasoon.

Hakemukseen sisältyy pyyntö saada aloittaa hakemuksen mukaisesti laajentuva toiminta mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Paras käyttökelpoinen tekniikka

Hakemus sisältää selvityksen ja ehdotukset ympäristöluvan päivittämisestä niin, että toiminnalle ympäristöluvassa asetettavat vaatimukset vastaisivat Euroopan komission 17.8.2018 julkaisemia jätteenkäsittelyn parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa koskevia päätelmiä (WT-BAT). Hakijan esityksen perusteella laitoksen toimintaan myönnetty ympäristölupa pääosin vastaa parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimustasoa.

Päästöt vesiin

Materiaalikeskuksessa muodostuu suoraan maastoon johdettavia puhtaita hulevesiä sekä toiminnoissa likaantuneita, käsittelyä vaativia hule- ja suotovesiä. Varsinaisia prosessijätevesiä jätteenkäsittelytoiminnassa ei synny. Likaantuneet suotovedet johdetaan Mondi Powerfluten jätevedenpuhdistamolle. Alueella syntyvät puhtaat hulevedet ja kaatopaikkojen pohjien tiivistysrakenteiden alapuoliset salaojavedet johdetaan ojan kautta Kuikkalampeen. Kuikkalampi laskee Kallaveteen Kallansiltojen itäpuolella.

Hakemuksen mukaisten muutosten myötä jätevedenpuhdistamolle ja maastoon johdettavien vesien laatu tai määrä eivät merkittävästi muutu. Hakemuksen mukaisilla muutoksilla ei arvioida olevan nykyisestä poikkeavia suoria tai epäsuoria vesistövaikutuksia.

Ilmapäästöt

Haetut muutokset lisäävät jätteiden käsittelymääriä ja liikennettä. Nämä voivat lisätä pölyämistä hieman. Materiaalikeskuksen laajennusta koskevan YVA-arvioinnin yhteydessä tehdyn pölypäästöjen leviämismallinnuksen perusteella toiminnasta ei ole missään hankevaihtoehdossa arvioitu aiheutuvan olennaisia muutoksia alueen ilmanlaatuun nykytilanteeseen verrattuna.

Lietemäisten jätteiden vastaanottomäärien kasvu voi lisätä laitoksen hajupäästöjä. Hajun luonteessa ja leviämisessä ei arvioida tapahtuvan merkittäviä muutoksia.

Melu

YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu melupäästöjen leviämismallinnus kaikissa tutkituissa hankevaihtoehdoissa. Mallinnuksen perusteella laajentuvasta toiminnasta aiheutuvat melutasot lähimmissä häiriintyvissä kohteissa jäävät alle VNp 993/1992 mukaisten melutason ohjearvojen. Mallinnuksessa on otettu huomioon alueen toimintojen yhteismeluvaikutus.

Hakemusasiakirjat ovat nähtävissä aluehallintoviraston vesi- ja ympäristölupien tietopalvelussa:

[Kuopion materiaalikeskuksen toiminnan olennainen muuttaminen ja ympäristöluvan tarkistaminen jätteenkäsittelyn BAT-päätelmien johdosta sekä toiminnan aloittamislupa, Kuopio, Kuopio • Vesi- ja ympäristölupien tietopalvelu • Aluehallintovirasto \(avi.fi\)](#)

Esitys

Ympäristö- ja rakennuslautakunta antaa Fortum Waste Solutions Oy:n ympäristölupahakemuksesta seuraavan lausunnon Itä-Suomen aluehallintovirastolle:

Lausunnon antaa ympäristö- ja rakennuslautakunta, joka toimii sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena että kunnan terveydensuojeluviranomaisena.

Alueen maankäyttö sekä ympäristön tila ja toiminnan vaikutus siihen

Alueen maankäyttö- ja ympäristöolosuhteet on hakemusaineistossa kuvattu asianmukaisesti ja oikein. Materiaalikeskus toimii isolla teollisuusalueella Mondi Powerflute Oy:n tuotantolaitoksen välittömässä läheisyydessä.

Materiaalikeskuksen viereisellä alueella on ollut kaatopaikkatoimintaa jo pitkään aiemmin Savon Sellu Oy:n toimesta. Alueen ympäristön tilaan, etenkin ilmanlaatuun ja melutilanteeseen, vaikuttaa Mondi Powerflute Oy:n allotuskartonkitehdas ja voimalaitos.

Alueen ympäristön tilaa on kuvattu seikkaperäisesti hakemusasiakirjoissa ja erityisesti YVA-selostuksessa. Nykyisellään Fortum Waste Solutions Oy:n materiaalikeskuksen ympäristövaikutukset rajatutuvat lähinnä Sorsasalon teollisuusalueelle. Toiminnan ympäristövaikutukset laajemmin lähimmille asuin- ja loma-asuinalueille ovat suhteellisen vähäisiä.

Pitkällä aikajänteellä materiaalikeskuksen merkittävimmät ympäristövaikutukset liittyvät kaatopaikkojen sekä varasto- ja käsittelykenttien vesiin, koska käsittelyä vaativia vesiä kaatopaikoilta muodostuu pitkään vielä toiminnan loputtua. Vanhan Savon Sellun kaatopaikan ja Mondi Powerflute Oy:n teollisuustoiminnan seurauksena Sorsasalon teollisuusalueen ja sen lähialueen pinta- ja pohjavesiin kohdistuu kuormitusta jo nyt, jota on osin vaikea erottaa Fortum Waste Solutions Oy:n materiaalikeskuksen kuormituksesta. Osa pohjavesivaikutuksista on selvästi peräisin vanhasta toiminnasta (mm. M-Real Oy:n hallinnassa oleva vanha Savon Sellun kaatopaikka), mutta osa pohjavesiin kohdistuvasta kuormituksesta on kuitenkin selvästi uudempaa, mikä on alkanut ilmetä 2000-luvulla. Vaikutuksia on kuvattu hakemuksessa ja YVA-selostuksessa seikkaperäisesti. Pohjavesissä ei ole havaittu ympäristölle erityisen haitallisia yhdisteitä.

Toiminnan laajennusten ympäristövaikutuksia on kuvattu monipuolisesti YVA-selostuksessa. Siinä ympäristövaikutuksia on arvioitu teoreettisen maksimikuormituksen mukaan etenkin ilmanlaadun ja melun osalta. Tällöin on todennäköistä, että vaikutusarviot ovat osin yliarvioita todellisista ympäristövaikutuksista. Tämä valittu ratkaisu on perusteltu YVA-selostuksessa, mutta se voi osin johtaa myös tarpeettomasti tiettyjen vaikutusten ylikorostumiseen päätöksenteossa, jos tätä vaikutusarviointien lähtökohtaa ei tiedosteta riittävästi.

Jättemateriaalien vastaanotto- ja käsittelymäärien kasvu tulee todennäköisesti jossain määrin lisäämään laitoksen ympäristövaikutuksia, kuten YVA-selostuksen johtopäätökset osoittavat. Koska toiminnot jätekeskuksella kuitenkin valtaosin tulisivat pysymään nykyisenkaltaisina, ympäristövaikutusten muutosten arviointi on kuitenkin tehtävissä varsin luotettavasti, kun vertailukohdan muodostaa nykyinen toiminta alueella.

Sorsasalon itäosan teollisuusalueen ilmanlaatuun vaikuttavat Mondri Powerflute Oy:n aallotuskartonkitehtaan ja voimalaitoksen päästöjen lisäksi myös hajapäästöt alueen laajoilta varastokentiltä ja teiltä. Näillä hajapäästöillä todennäköisesti on ratkaisevampi merkitys alueen hengitettävien hiukkasten pitoisuuksiin kuin muilla pölypäästöillä. Tätä tukevat myös mitaustulokset Selluntien mittausasemalta.

YVA-selostuksessa Fortum Waste Solutions Oy:n toiminnan vaikutuksia hengitettävien hiukkasten pitoisuuksiin on arvioitu niin, että kaikki pölypäästölähteet vaikuttaisivat yhtä aikaa täysimääräisesti. Lisäksi laskennoissa on osin käytetty päästökertoimia, jotka hyvin todennäköisesti ovat yliarvioita, ja lisäksi tulokset on esitetty hengitettävien hiukkasten maksimivuorokausikeskiarvoina, jotka eivät sellaisenaan ole suoraan vertailukelpoisia ilmanlaadun ohje- ja raja-arvoihin. Toiminnan vaikutukset alueen pölypitoisuuksiin jäävät näin ollen hyvin todennäköisesti arvioitua vähäisemmiksi.

Perustilaselvityksessä ja YVA-selostuksessa on referoitu hengitettävien hiukkasten mittaustuloksia Sorsasalon mittausasemalta vuosilta 2010-2017. Mittaustulokset kuvastavat pitoisuuksia ajalta, jolloin mittausaseman lähistöllä oli menossa valtatie 5:n laaja peruskorjaus Kallansiltojen alueella ja lähistöllä oli toiminnassa iso kivenlouhimo ja alueella oli runsaasti raskasta työmaaliikennettä. Mittausaseman PM10-tuloksiin on vaikuttanut paljon myös Mondi Powerflute Oy:n tehdasalueelle suuntautuvan raskaan liikenteen ilmaan nostama katu- ja tiepöly Selluntieltä.

Toiminnan meluvaikutuksia on arvioitu samaan tapaan kuin ilmanlaatuvaikutuksia eli melumallinnuksissa on oletettu, että kaikki melupäästölähteet vaikuttaisivat yhtä aikaa täysimääräisesti. Näin ollen arviot vaikutuksesta melutilanteeseen ovat tosiasiaa yliarvioita. Toiminnan meluvaikutukset on lisäksi arvioitu niin, että eri melulähteiden (teollisuustoiminnot, tieliikenne ja raideliikenne) on laskettu yhteen ja tarkasteltu tätä ns. kokonaismelutasoa, vaikka ympäristöhallinnossa vallitseva käytäntö on, että eri melulähteiden melutasoja tarkastellaan erikseen, koska eri tyyppisten melulähteiden melun häiritsevyys on erilainen.

Kannanotot lupahakemuksen johdosta

Yleistä

Lautakunta kiinnittää huomiota siihen, että jo nykyiseen ympäristölupaan sisältyy lukuisia jätteenkäsittelytoimintoja ja vaihtoehtoja, joiden toteuttaminen ei ole ollenkaan varmaa ja jotka voidaan luvankin perusteella toteuttaa vaihtelevilla ratkaisuilla. Myös käsiteltävänä olevassa lupahakemuksessa toiminnoille haetaan lupaa osin melko yleisluontoisilla käsittelymenetelmien kuvauksilla ja suunnitelmilla. Kun materiaalikeskuksen toimintaan ja sen kehittämiseen liittyy paljon tällaisia epävarmuuksia ja toteutettavia lopullisia ratkaisuja ei ole yksiselitteisesti päätetty ja kuvattu, vaikeutuu materiaalikeskuksen toiminnan ja ympäristövaikutusten arviointi kokonaisuutena. Tämä vaikeuttaa myös luvan valvontaa. Lautakunta ei lähtökohtaisesti pidä hyvänä sitä, että ympäristölupaan sisältyy paljon tällaisia optioita, joiden yksityiskohdat jäävät ikään kuin valvontatoimina myöhemmin ratkaistaviksi.

Toiminnan muutoksia ja laajennusta koskien on valmistunut vuonna 2020 ympäristövaikutusten arviointi. Sen johtopäätöksenä oli, että toiminnan laajennus ja tarkastellut uudet toiminnot eivät aiheuta sellaisia haitallisia ympäristö- tai terveysvaikutuksia, jotka estäisivät niiden toteuttamisen. Ympäristövaikutusten arvioinnissa suurin tarkasteltu jätteiden vastaanottomäärä oli lisäksi 300 000 t/a, mikä on kaksinkertainen nyt haettuun vastaanottomäärään.

Lautakunta toteaa, että teollisuusjätekeskuksen toiminta on yhteiskunnan kannalta tarpeellista, koska se osaltaan turvaa ja mahdollistaa erilaisten teollisuusjätteiden, rakennusjätteiden ja pilaantuneiden maa-ainesten sekä tuhkien vastaanoton, käsittelyn ja hyötykäytön Kuopiossa ja laajemmin Kuopion seudulla. Toiminta myös tukee ja edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä, kiertotaloutta ja ilmastonmuutoksen torjuntaa. Fortum Waste Solutions Oy:n toiminta paikalla mahdollistaa myös Mondi Powerflute Oy:n tuhkien käsittelyn tehdasalueella.

Lautakunta toteaa, että ympäristöluvan myöntämiselle hakemuksen mukaiselle vastaanotettavien ja käsiteltävien jätteiden määrän nostamiselle

150 000 tonniin vuodessa ja uusille toiminnoille sekä muutoksille, joita haetaan tavanomaisen jätteen kaatopaikan ja käsittelykenttien rakenteisiin ei ole estettä.

Haettava jätteiden vastaanottomäärän nosto nykyisen ympäristöluvan mukaisesta enimmäistasosta 70 000 t/a tasolle 150 000 t/a on sinänsä huomattava, mutta ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä tehdyt ympäristö- ja terveysvaikutusarviointit kuitenkin osoittavat, että asianmukaisilla ratkaisuilla jätteiden vastaanottomäärän nosto ei merkittävästi lisää haitallisia vaikutuksia materiaalikeskuksen ympäristössä. Huomattava osa tästä vastaanotettavien jätteiden määrän kasvusta aiheuisi hakemuksen mukaan sellaisista uusista vastaanotettavista jätejakeista, kuten met-säteollisuuden jätteistä, rauta- ja metallijätteistä ja muoveista, joiden käsittelyn ympäristövaikutukset eivät ole erityisen merkittäviä.

Toiminnan haitalliset vaikutukset alueen pohjavesiin voidaan estää kaatopaikkojen ja jätteiden varastointi- ja käsittelykenttien asianmukaisilla pohjarakenteilla. Erityistä huomiota on kuitenkin kiinnitettävä siihen, että suojarakenteen rakennetaan huolellisesti ja että niiden kuntoa seurataan kattavasti pohja- ja pintavesitarkkailulla, koska pohjavesipinta alueella on kuitenkin suhteellisen lähellä maanpintaa (noin 1 m) ja alueella on ruhjeita kalliota.

Lautakunta toteaa, että toiminnan aloittamiselle voidaan myöntää lupa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, koska haettavat muutokset eivät olennaisesti lisää toiminnan ympäristövaikutuksia nykyisestä.

Jätteenkäsittelytoiminnot

Uudet materiaalikeskuksessa käyttöön otettavat jätteiden käsittelymenetelmät ja niiden yksityiskohtaiset suunnitelmat tulee esittää valvontaviranomaisille hyvissä ajoin ennen niiden käyttöönottoa.

Lautakunta toteaa, että tavanomaisen jätteen kaatopaikan kaasunkeräilystä ja kaasunkeräilyjärjestelmän rakentamisesta voidaan luopua hakemuksen mukaisesti, koska kaatopaikalle loppusijoitettava jäte ei juurikaan ole biologisesti hajoavaa.

Kaatopaikkojen ohennetut pintarakenteet voidaan toteuttaa, koska ne ovat toteutettavissa niin, että kaatopaikkoja koskevan valtioneuvoston asetuksen tekniset vaatimukset kuitenkin täyttyvät. Ohennettujen rakenteiden käyttö edellyttää kuitenkin erittäin huolellista asentamista ja sitä, että rakenteet otetaan huomioon myöhemmin kaatopaikan jälkihoidossa mm. kasvillisuuden poistossa.

Haetut korotukset kaatopaikkojen suurimpiin täyttötasoihin ovat merkittävät ja nostaisivat kaatopaikkojen lakikorkeutta huomattavasti. Kaatopaikkojen korotuksia on käsitelty ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. Arvioinnin mukaan korotuksista ei kuitenkaan aiheudu sellaisia ympäristö- tai maisemallisia vaikutuksia, jotka estäisivät niiden toteuttamisen.

Lietteiden ja vesipitoisten jätteiden vastaanotto ja käsittely tulee tehdä tätä varten osoitetuilla ja rakennetuilla pysyvillä paikoilla, eikä siten, että vastaanottoaltaat ovat kaatopaikka-alueille rakennettuja siirrettäviä allastuksia. Näin vähennetään kaatopaikkatäyttöjen läpi suotautuvan veden määrää ja haitta-aineiden liukenemista jossain määrin. Allastuksien sijoit-

tamista kaatopaikka-alueille voidaan pitää myös kaatopaikkoja koskevan valtioneuvoston asetuksen (331/2013) 14 §:n vastaisena.

Jätemateriaalien murskaus ja muu mekaaninen käsittely tulee ensisijaisesti tehdä varasto- ja käsittelykentillä, eikä kaatopaikka-alueilla. Näin vältetään mm. jätemateriaalien nuhraantumista muilla aineksilla ja sekoittumista.

Muiden jätemateriaalien kuin pilaantumattomien maa-ainesten välivarastointi sorapintaisella kentällä (ns. BeM-kenttä) ei lautakunnan mielestä täytä BAT-vaatimuksia, vaan varastointi tulee tapahtua asfaltoidulla alueella, josta valumavedet johdetaan asianmukaiseen käsittelyyn.

Materiaalikeskuksella on tarkoitus hyödyntää omassa toiminnassa materiaalikeskuksen rakenteissa laajasti eri tyyppisiä jättejakeita. Ympäristöluvassa on syytä täsmentää, millaisia jätemateriaaleja rakenteissa voidaan hyödyntää ja millä kriteereillä hyödyntämiskelpoisuus voidaan ratkaista.

Lautakunta esittää, että nykyisen ympäristöluvan tapaan tarkistetussa luvassa edelleen määritellään välivarastoitavien jätteiden enimmäismäärät ja että hyötykäyttöön toimitettavia jätteitä alueella saa välivarastoida korkeintaan 3 vuotta. Näin varmistetaan, että jätemateriaalien kierto on jatkuvaa ja että alueelle ei kerry tarpeettoman suuria välivarastoja. Tarpeettoman suuret jätteiden välivarastot lisäävät myös ympäristöriskejä esimerkiksi tulipalojen muodossa sekä myös pölyhaittaa.

Melu

Hakemukseen sisältyy toimintoja, mm. metalliromun mekaaninen käsittely ja jätemateriaalien murskaus ja seulonta, jotka voivat jonkin verran lisätä toiminnan meluvaikutuksia. Vaikka ympäristöluvan mukaiset pitkäaikaisen keskiäänitason raja-arvot eivät toiminnassa ylittyisikään, ympäristössä häiritseviä voivat olla myös erilaiset kolinat ja hetkelliset korkeat melutasot. Tällaiset melua aiheuttavat toiminnot tulee suunnitella toteutettavaksi siten, että melupäästöt minimoidaan. Toimintojen sijoittelulla alueelle ja erilaisilla melusteilla voidaan jossain määrin vähentää melun leviämistä lähimmän asutuksen suuntaan.

Jätemateriaalien pysyvä murskaus tulisi ensisijaisesti tehdä murskauskoksessa ja päiväaikaan.

Lautakunnan mielestä nykyisen ympäristöluvan lupamääräys 42 toiminnan aiheuttamasta suurimmasta sallitusta melutasosta ympäristössä on asianmukainen ja riittävä. Lautakunta toistaa aiemmat kannanotot, joiden mukaan Sorsasalon ympäristössä on ympäristölupapäätöksissä tarkoituksenmukaista soveltaa loma-asuntojen melutasolle pysyvän asutuksen ohjearvoja (55 dB päivällä ja 50 dB yöllä), koska alue on jo nykyisellään rinnastettavissa taajamaan ja alueella on sekaisin pysyvää asutusta ja loma-asutusta. Alueella vallitsevat melutasot ovat lähempänä kaupunkitaajaman melutasoja kuin maaseutumaisen alueen melutasoja.

Päästöt ilmaan

Joidenkin jätemateriaalien, kuten tuhkien käsittelystä ja biologisessa käsittelyssä aiheutuu pölypäästöjä ilmaan. Myös hajua aiheuttavien yhdisteiden päästöt ovat mahdollisia. Nämä päästöt ilmaan ovat luonteeltaan hajupäästöjä. Niiden vaikutus ympäröivän alueen ilmanlaatuun nykyisen käsi-

tyksen mukaan ei ole erityisen suuri, mutta parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltaminen edellyttää päästöjen rajoittamista tasolle, mitä voidaan pitää teknis-taloudellisesti soveltamiskelpoisena. Lautakunnan käsityksen mukaan jätekeskuksella sovellettavat päästöjen rajoitustoimet nykyisellään valtaosin vastaavat BAT-tasoa.

Erityistä huomiota tulee kuitenkin kiinnittää tuhkien pölyämisen ehkäisemiseen kaatopaikoilta, etenkin kun kaatopaikkoja on tarkoitus korottaa merkittävästi. Tätä korostaa jätekeskuksen sijainti Kallaveden rannalla, jossa eteläiset ja kaakkoistuulet voivat aiheuttaa jossakin tilanteissa pölyämistä. Pölypäästäjä kaatopaikoilla tulee estää sulkemalla ja peittämällä ja maisemoimalla kaatopaikka-alueita vaihteittain.

Materiaalikeskukselle suuntautuva liikenne kulkee teollisuusalueen sisällä Selluntietä pitkin. Selluntien pölyämistä tulee ehkäistä nykyistä tehokkaammin, koska kokemuksen mukaan tie pölyää huomattavasti kesäaikaan. Suositeltavaa olisi tien päällystäminen, millä pölyhaittoja torjutaan tehokkaammin kuin esimerkiksi ajoittaisella suolauksella.

Luokituskäsittelyn poistoilman hiukkaspitoisuus voidaan määrätä hakemuksen kohdan 24.2. mukaisena.

Sorsasalossa ja sen ympäristössä tällä hetkellä havaittavat ajoittaiset hajuhaitat aiheutuvat lautakunnan käsityksen mukaan lähes yksinomaan Mondi Powerflute Oy:n toiminnasta. Fortum Waste Solutions Oy:n hajupäästöt voivat tuki lisääntyä erityisesti, jos materiaalikeskuksessa aloitetaan jättemateriaalien biologista käsittelyä. Siinä tilanteessa hajujen torjuntaan tulee kiinnittää erityistä huomiota, mitä tuki edellyttää jo nykyinen ympäristölupa.

Vesienkäsittely

Hakemuksessa on esitetty ja perusteltu, että Kuikkalampeen johdettavia pintavesiä ei olisi tarpeen ja tarkoituksenmukaista käsitellä, vaikka esimerkiksi ympäristö- ja rakennuslautakunta sitä esittikin lausunnossaan YVA-selostuksesta. Vesien käsittelyn selvittämistä esitti myös Pohjois-Savon ELY-keskus YVA-lain mukaisessa yhteysviranomaisen lausunnossaan. Lautakunta toistaa tässä yhteydessä näkemyksensä, että Kuikkalampeen johdettavia pintavesiä on syytä käsitellä esimerkiksi kosteikkokäsittelyllä, koska Kuikkalammassa ja siihen johtavassa ojassa on havaittu viime vuosina kohonneita sulfaatti-, kloridi- ja ravinnepitoisuuksia sekä myös sinkki-, barium- ja nikkelpitoisuuksia. Näin siitä huolimatta, että osa näistä vaikutuksista voi johtua esimerkiksi Savon Sellu Oy:n vanhasta kaatopaikasta.

Muodostuvien jätevesien hyödyntäminen pölynsidonnassa alueella edellyttää, että vesissä ei ole merkittävästi haitta-aineita, jotka voivat kierrätetävän veden mukana päätyä ilmaan tai muutoin aiheuttaa haittaa esimerkiksi kaatopaikkatäytöissä.

Materiaalikeskuksen jätevesistä ei lautakunnan näkemyksen mukaan ole nykyisellään aiheudu haitallista kuormitusta Kallaveteen, koska vedet käsitellään Mondi Powerflute Oy:n jätevedenpuhdistamolla. Hakijan esitystä jätevesien päästöarvoiksi (hakemuksen kohta 24.2) lautakunta pitää riittävinä.

Mikäli tyhjiltä kenttäalueilta halutaan johtaa valumavesiä suoraan maastoon hakemuksen mukaisesti, tulee ojaan johdettaville vesille määrittää päästöraja-arvot ja vesiä tulee tarkkailla. Näiden vesien tarkkailu tulee sisällyttää vesientarkkailuohjelmaan.

Hakemuksessa on otettu kantaa jo ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä esille tulleet seikkaan eli siihen, miten materiaalikeskuksen vesien käsittely järjestetään, jos Mondi Powerflute Oy:n tehtaan jätevesien käsittelylaitos ei olisi käytettävissä. Hakemuksessa esille tuotua vaihtoehtoa vesien johtamisesta Kuopion Vesi Oy:n jätevesiverkostoon ei ole kuitenkaan selvitetty yksityiskohtaisemmin. Täten sen toteuttamiskelpoisuudesta ei ole varmuutta.

Käyttö-, päästö- ja ympäristövaikutusten tarkkailu

Materiaalikeskuksen seuranta- ja tarkkailusuunnitelman ja ennaltavarautumissuunnitelman ajantasaisuus tulee arvioida vähintään vuosittain ja ne tulee päivittää tarpeen mukaan.

Materiaalikeskuksen jäte-, pinta- ja pohjavesien tarkkailua lautakunta pitää nykyisellään pääosin riittävänä. Tarkkailussa on kuitenkin syytä toteuttaa hakemuksessa kohdissa 22 ja 24.2 esitetyt muutokset. Tällöin Fortum Waste Solutions Oy:n ja muiden kuormituslähteiden vaikutukset ovat paremmin eroteltavissa. Lautakunta toteaa, että BAT-päätelmien mukaisista jätevesien tarkkailuvaatimuksista voidaan perustellusti poiketa hakemuksen liitteen 20 mukaisesti, koska jätevedet johdetaan käsiteltäväksi Mondi Powerflute Oy:n tehtaan jätevedenpuhdistamolle ja koska materiaalikeskuksen jätevesien virtaama ja kuormitus on hyvin pieni verrattuna puhdistamon kokonaisvirtaamaan ja sinne johdettavaan kokonaiskuormitukseen ja lisäksi koska huomattava osa jätevesistä muodostuu kaatopaikoilta.

Lautakunta puoltaa hakijan esitystä siitä, että kaatopaikkakaasun tarkkailu lopetettaisiin, koska jätetäytöissä ei ole havaittu juurikaan metaania.

Toiminnanharjoittajan on edelleen tarpeen osallistua Kuopion ilmanlaadun yhteisseurantaan. Tarkkailun yksityiskohdat on tarkoituksenmukaista ratkaista ilmanlaadun tarkkailua koskevassa seurantasuunnitelmassa. Nykyinen seurantasuunnitelma on voimassa vuoden 2023 loppuun. Nykyisellään laitoksen lähialueella Sorsasalossa mitataan lähinnä Mondi Powerflute Oy:n päästöjen vaikutuksia ilmanlaatuun eli rikkidioksidin ja pelkistyneiden rikkidisteiden pitoisuuksia.

Fortum Waste Solutions on osallistunut Kuopion yhteismeluseurantaan, joka on kattanut mm. Sorsalon ympäristön. Kuopion kaupungin alueelliset ympäristönsuojelupalvelut on kuitenkin päättänyt lopettaa yhteistarkkailun vuoden 2021 lopussa, koska yhteistarkkailutarve on selvästi vähentynyt. Lautakunta toteaa kantanaan, että nykyisellään Fortum Waste Solutions Oy:n aiheuttamia melutasoja ympäristössä ei ole välttämätöntä seurata mittauksin, koska alueen melutilanteeseen vaikuttaa tie-, raide- ja lentoliikenteen lisäksi selvästi eniten Mondi Powerflute Oy:n tuotantolaitos.

Valmistelija
Erkki Pärjälä
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 2142

Kuopion kaupunki

Ympäristö- ja rakennuslautakunta

18.11.2021

26 §

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Tanja Ahonen

Lautakunta hyväksyy ympäristöjohtajan esityksen.

Päätös

Merkittiin, että jäsen Herranen poistui kokouksesta asiakohdan käsittelyn aikana.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

